

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 27.9.2024
COM(2024) 430 final

2013/0186 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

**nõukogu seisukohta seoses järgmise õigusakti vastuvõtmisega: Euroopa Parlamendi ja
nõukogu määrus ühtse Euroopa taeva algatuse rakendamise kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

**nõukogu seisukohta seoses järgmise õigusakti vastuvõtmisega: Euroopa Parlamendi ja
nõukogu määrus ühtse Euroopa taeva algatuse rakendamise kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

1. TAUST

Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku edastamise kuupäev 11. juuni 2013.
(dokument COM(2013) 0410 final – 2013/0186 COD):

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse kuupäev: 11. detsember 2013
(esialgne ettepanek) ja
2. detsember 2020
(muudetud ettepanek).

Euroopa Parlamendi seisukoha kuupäev, esimene lugemine: 12. märts 2014.

Muudetud ettepaneku edastamise kuupäev: 22. september 2020.

Nõukogu seisukoha vastuvõtmise kuupäev: 26. september 2024.

2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Ettepaneku eesmärk on reformida ühtse Euroopa taeva õigusraamistikku, et muuta üldiselt tõhusamaks Euroopa õhuruumi ja aeronavigatsiooniteenuste osutamise reguleerimine, korraldamine ja haldamine Ühtlasi on selle eesmärk viia asjaomane määrus kooskõlla määrusega (EL) 2018/1139 (EASA määrus), eelkõige selleks, et vältida kattuvusi.

3. MÄRKUSED NÕUKOGU SEISUKOHA KOHTA

Esimesel lugemisel vastu võetud nõukogu seisukoht kajastab täielikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel 5. märtsil 2024 saavutatud poliitilist kokkulepet. Komisjon nõustub üldise kokkuleppega. Selle kokkuleppe põhipunktid on järgmised.

- Riiklikud järelevalveasutused peavad eelkõige otsuste tegemisel olema sõltumatud aeronavigatsiooniteenuse osutajatest. Kui nad ei ole sellistest teenuseosutajatest õiguslikult eraldiseisvad, vaid üksnes nende funktsioonid on lahutatud, peavad liikmesriigid teavitama komisjoni sõltumatusnõuete täitmiseks võetud meetmetest. Riiklikud järelevalveasutused võivad ühineda riikliku pädeva asutusega üksnes tingimusel, et kumbki teeb oma otsused teisest sõltumatult. Liikmesriigid peavad

tagama, et töötajad täidavad teatavaid sõltumatusnõudeid. Need sätted on komisjoni ettepanekuga võrreldes küll vähem ambitsioonikad, kuid muudavad asjaomased nõuded siiski praegusest rangemaks.

- Aeronavigatsiooniteenuse osutajatel on üksainus sertifikaat, mis hõlmab nii ohutusalaseid kui ka majanduslikke sertifitseerimisnõudeid. Sertifikaadi väljaandmise ja järelevalve eest vastutavad riiklikud pädevad asutused. Riiklikud järelevalveasutused peavad esitama riiklikule pädevale asutusele oma hinnangu majanduslike sertifitseerimisnõuete täitmise kohta aeronavigatsiooniteenuse osutajate poolt. Liikmesriigid võivad otsustada, et selline hindamine tehakse ülesandeks riiklikule pädevale asutusele. EASA määruse praeguste tingimuste kohaselt võivad liikmesriigid lubada sõjaväel osutada aeronavigatsiooniteenuseid ilma asjaomase sertifikaadita, kui sõjavägi pakub selliseid teenuseid peamiselt sõjalise lennuliikluse raames. Nende sätetega säilitatakse seega praegused sertifitseerimisnõuded, kuid nähakse samal ajal ette võimalus tugevdada riiklike järelevalveasutuste rolli.
- Määratud lennuliiklusteenuseosutajad peavad vastama EASA määrmises sätestatud sertifitseerimisnõuetele. Lisaks peavad nad vastama riiklikele julgeoleku- ja kaitsenõuetele ning peamise tegevuskoha, omandiõiguse ja kontrolliga seotud nõuetele, mis on kooskõlas nõuetega, mida kohaldatakse muude aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks korraldavate hangete suhtes. Lennuliiklusteenuse osutajate määramise suhtes ei või kohaldada tingimusi, millega piirataks teenuste osutamise vabadust või asutamisevabadust, mida ei õigusta üldist huvi pakkuv õiguspärane eesmärk ja mis ei ole selle eesmärgiga proportsionaalne. See kajastab aluslepingu eeskirju ja sellega seotud kohtupraktikat. Lisaks peavad liikmesriigid korrapäraselt hindama lennuliiklusteenuse osutajate õigusi ja kohustusi ning nende kohustuste täitmist, mis on küll vähem ambitsioonikad kui komisjoni ettepanekus, kuid millega muudetakse aeronavigatsiooniteenuste osutajate suhtes kohaldatavad järelevalvenõuded praeguste eeskirjadega võrreldes siiski rangemaks.
- Aeronavigatsiooniteenuse osutajad võivad kasutada teiste aeronavigatsiooniteenuste osutajate teenuseid. Komisjoni ettepanekus seda ette ei nähtud. Siin lähtutakse siiski eeldusest, et need teised aeronavigatsiooniteenuse osutajad vastavad EASA määrmise nõuetele. Lisaks tuleb koostöö puhul järgida käesolevas määrmises sätestatud hankenõudeid, sealhulgas liidu horisontaalseid hanke-eeskirju, kui need on kohaldatavad.
- Liikmesriigid võivad määrata ainult ühe meteoroloogiasteenuste osutaja. Samal ajal nähakse määrmisega ette, et nende teenuseosutajate üle tuleb tulemuslikkuse kava raames teostada majanduslikku järelevalvet, juhul kui nad määratakse.
- Määratud lennuliiklusteenuse osutajad võivad otsustada hankida tugiteenuseid (side-, navigatsiooni- ja seireteenused, aeronavigatsiooniteabe teenused, lennuliikluse andmeteenused ja meteoroloogiasteenused) turutingimustel või muus vormis, kui horisontaalseid hanke-eeskirju (direktiivid 2014/24/EL ja 2014/25/EL) ei kohaldata. Horisontaalsed hanke-eeskirjad on seega jätkuvalt ülimuslikud. Seoses terminali lennuliiklusteenuste hangetega võivad liikmesriigid nii lennuvälja- kui ka lähenemislennujuhtimise puhul lubada hankeid korraldada turutingimustel. Sel juhul peavad hangete tehnilised kirjeldused sisaldama teenuse kvaliteedi suhtes kohaldatavaid nõudeid, mis on kooskõlas komisjoni ettepaneku eesmärkidega. Liikmesriigid peavad hangitud teenuste ja muude teenuste vahelise ristsubsideerimise vältimiseks võtma asjakohaseid meetmeid, mis on kooskõlas komisjoni eesmärgiga vältida konkurentsi moonutamist. Teatavate ülemaailmsete

satelliitteenuste osutajate suhtes on tehtud erand aeronavigatsiooniteenuste osutajatele esitatavatest nõuetest seoses tegevuskoha, omandi ja kontrolliga, et võtta arvesse teenuste osutamise seisu liidus määruse vastuvõtmise ajal. Kooskõlas komisjoni ettepaneku eesmärkidega ei kohaldata hankemenetluse tulemusel määratud lennuliiklusteenuste osutajate suhtes teatavaid tulemuslikkuse kavade ja tasude süsteemi sätteid, eelkõige ei nõuta neilt tulemuseesmäärke sisaldava tulemuslikkuskava esitamist.

- Ühiste teabeteenuste osutajad peavad vastama riiklikele julgeoleku- ja kaitsenõuetele ning peamist tegevusk kohta ning omandiõigust ja kontrolli käsitlevatele nõuetele, mis on kooskõlas aeronavigatsiooniteenuste osutajate suhtes kohaldatavate nõuetega. Kui ühist teabeteenust pakub üksainus teenuseosutaja, peab nende teenuste hind põhinema kuludel ja võib sisaldada hinnalisandit. Kui ühist teabeteenust pakub mitu teenuseosutajat, tuleb individuaalset ühist teabeteenust pakkuda tasuta. See vastab komisjoni ettepaneku eesmärgile reguleerida monopolset teenust.
- Liikmesriigid võivad jätkata koostööd juba loodud funktsionaalsete õhuruumiosade õhuruumis, tingimusel et see ei mõjuta määruse tõhusat rakendamist ja et sellega seotud kuludest teatatakse eraldi.
- Määrusega luuakse sõltumatu ja erapooletu nõuandev tulemuslikkuse hindamise asutus, kes abistab komisjoni tulemuslikkuse kavade ja tasude süsteemiga seotud ülesannete täitmisel. Määrusega luuakse ka liikmesriikide järelevalveasutuste koostöönõukogu. Komisjon peab tagama tulemuslikkuse hindamise asutusele ja järelevalveasutuste koostöönõukogule sekretariaaditeenused. Tulemuslikkuse hindamise asutuse, järelevalveasutuste koostöönõukogu ja sekretariaadiga seotud kulud kaetakse liidu eelarvest. See on oluline erinevus võrreldes komisjoni ettepanekuga luua tulemuslikkuse hindamise asutus Euroopa Liidu Lennundusohutusameti juurde, samuti on muudetud komisjoni rolli tulemuslikkuse kavade ja tasude süsteemi rakendamisel / täitmise tagamisel. Sellest hoolimata peaks see parandama tulemuslikkuse kava täitmise tagamist ja looma vajaliku stabiilsuse aeronavigatsiooniteenuste reguleerimisel.
- Tulemuslikkuse hindamise asutuse ja järelevalveasutuste koostöönõukoguga seotud ümberkorralduste tõttu jäeti asjaomased muudatused EASA määrusest välja. EASA määrust on nüüd muudetud, et näha ette mõned üksikud parandused ristviidetes ühtse Euroopa taeva määrusele, ühtlustada kahes asjaomases määru ses sisalduvaid määratlusi ning ajakohastada aeronavigatsiooniteenuste osutajate sertifitseerimise eeskirju.
- Tulemuslikkuse kavade ja tasude süsteemi osas on määru ses säilitatud liikmesriikide, riiklike järelevalveasutuste, komisjoni ja tulemuslikkuse hindamise asutuse eri rollid ja kohustused ning praeguse õigusraamistiku, sealhulgas rakenduseeskirjade põhielemendid. Selline kokkulepe annab olemasolevatele õigusaktidele teatavat lisaväärtust ja täpsustab praegust õigusraamistikku. Eelkõige ühtlustatakse praeguste õigusaktidega võrreldes hindamisprotsessi. Kui komisjon võtab vastu asjakohased näitajad, kehtestatakse riiklikes tulemuslikkuse kavades kliimat ja keskkonda käsitlevas põhilises tulemusvaldkonnas siduvad tulemuseesmärgid ka terminaliteenuste jaoks. Komisjon peab läbi viima teostatavusuuringu marsruudi aeronavigatsioonitasude muutmise kohta, et toetada õhuruumi kasutajate kliima- ja keskkonnatoime tulemuslikkuse parandamist. Selle uuringu põhjal otsustab komisjon, kas võtta vastu rakendusakt sellise muudatuse ühetaoliseks kohaldamiseks.

- Määruses on loetletud üheksa võrgufunktsiooni: õhuruumistruktuuride kavandamine ja kasutamine; lennuliiklusvoo juhtimine; piiratud ressursside koordineerimine; teenuste osutamise delegeerimise hõlbustamine; lennujuhtimisvõimekuse tagamine; võrgu tegevuses esinevate kriiside ohjamine; lennuliiklusvoo juhtimisest tulenevate hilinemiste põhjuste väljaselgitamine; Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu taristu kasutuselevõttuga seotud tegevuse kavandamine, järelevalve ja koordineerimise juhtimine; järelevalve teostamine Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu taristu toimimise üle. Võrgufunktsioonide loetelu on ammendav ja hõlmab kõiki võrgu haldamisega seotud aspekte. Määruses selgitatakse, et selliseid võrgufunktsioone täidavad liikmesriigid ja kõik asjaomased sidusrühmad võrgustiku haldaja toel. Määruses esitatakse võrgustiku haldaja ülesannete loetelu ja määratakse kindlaks tema peamised töömeetodid, sealhulgas ühine otsustusprotsess. Määrusega luuakse võrgustiku funktsioonide täitmise juhtimiseks võrgustiku haldusnõukogu. Kõnealustes sätetes selgitatakse eri rolle ja kohustusi ning komisjonile antakse asjakohased volitused üksikasjalike rakenduseeskirjade vastuvõtmiseks.
- Määrus sisaldab nõudeid ja tingimusi tsiviillennuliikluse operatiivandmete jagamiseks ja kättesaadavaks tegemiseks. Komisjon on volitatud rakenduseeskirjadega ette nägema täiendavaid üksikasju. Need volitused hõlmavad ka õigust võtta vastu hinnakujunduse üldpõhimõtteid ja ühiseid hinnakujunduseeskirju ning nõudeid selliste üksuste kindlakstegemiseks, kellel on tõendatud huvi kaaluda aeronavigatsiooniteenuse osutamist ja kes vajavad samuti juurdepääsu sellistele andmetele.
- Komisjon peab vastu võtma ICAO õhuruumi liigituse ühtse rakendamise seotud eeskirjad. See on kooskõlas komisjonile juba antud volitustega.
- Liikmesriigid võivad teatavatel tingimustel ajutiselt peatada õhuruumi paindliku kasutamise. Peatamise tingimus on praeguste eeskirjadega võrreldes täpsemalt määratletud.
- Tuginedes sidusrühmade sünkroniseerimisvajadustele, võib komisjon kehtestada ühisprojekte, et teha Euroopa lennuliikluse korraldamise üldkavas kindlaks määratud olulisi käitamisalaseid muudatusi, millel on võrgustikuülene mõju ja mis on saavutanud piisava rakendusküpsuse. Need lisatingimused on kooskõlas komisjoni ettepaneku eesmärkidega.
- Komiteemenetluse puhul ei saa komisjon rakendusakti vastu võtta, kui kohaldatakse kontrollimenetlust ja komitee arvamust ei esita. See on kooskõlas kehtivate õigusaktidega.
- Mitme sätte kohaldamiskuupäeva on edasi lükatud. Seni kohaldatakse jätkuvalt praegu kehtivaid asjaomaseid õigusnorme. Kohaldamise edasilükkamine on kavandatavate muudatuste seisukohalt põhjendatud.

4. KOKKUVÕTE

Komisjon toetab institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemusi ja võib seega nõukogus esimesel lugemisel võetud seisukohaga nõustuda.

KOMISJONI AVALDUSED

Komisjon on esitanud kaks ühepoolset avaldust, mis on esitatud liites.

LIIDE

Komisjoni avaldused

I – Ühepoolne avaldus komisjoni institutsioonilise autonoomia kohta seoses tulemuslikkuse hindamise asutuse tööd toetava sekretariaadiga

„Komisjon tagab tulemuslikkuse hindamise asutusele sekretariaaditeenused, võttes arvesse tulemuslikkuse hindamise asutuse osutatud vajadusi, et ta saaks tõhusalt täita määrusega ette nähtud ülesanded. Komisjon tagab, et sekretariaadil on nende ülesannete täitmiseks piisavalt vahendeid. Komisjon mõistab hästi, et tulemuslikkuse hindamise asutus peab töötama sõltumatult. Nõuet, mille kohaselt sekretariaat järgib tulemuslikkuse hindamise asutuse tööd toetades ainult kõnealuse asutuse juhiseid, et võimaldada tulemuslikkuse hindamise asutusel täita oma ülesandeid arvamuste, soovitude, aruannete ja juhendmaterjalide sisu ning suuna ettevalmistamisel, tuleb vaadelda kui osa sõltumatuse tagamise raamistikust. Seega ei või sekretariaadi loomine riivata komisjoni organisatsioonilise autonoomia ja sõltumatuse põhimõtteid.“

II – Ühepoolne avaldus ühtse Euroopa taeva inimressursside rahastamise ja tulemuslikkuse hindamise asutuse sekretariaadi asukoha kohta

„Komisjon tuletab meelde, et lõplikus kokkuleppes, mille kaasseadusandjad saavutasid seoses muudetud ettepanekuga ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse kohta, on oluliselt muudetud tulemuslikkuse hindamise asutuse ja komisjoni ülesannete jaotust ning tulemuslikkuse hindamise asutuse juhtimist. Komisjoni ülesanded on komisjoni esialgse ettepanekuga võrreldes ulatuslikumad, kuna kõigi otsuste eest vastutab komisjon (mitte tulemuslikkuse hindamise asutus), tuginedes tulemuslikkuse hindamise asutuse nõuannetele. Lisaks peaks komisjon tagama sekretariaaditeenused tulemuslikkuse hindamise asutusele ja riiklike järelevalveasutuste koostöönoukogule. Seetõttu vajab komisjon märkimisväärselt hulka töötajaid ja vahendeid.

Kaasseadusandjate poolt heaks kiidetud lõplikus kokkuleppes eeldatud personalivajadused ei võimalda komisjonil järgida töötajate arvu stabiilsuse põhimõtet ja selleks on vaja lisavahendeid, mille Euroopa Parlament ja nõukogu kiidavad heaks iga-aastase eelarvemenetluse käigus koos asjaomaste eelarveassigneeringutega.

Ilma lisavahenditeta ei ole võimalik rahastada tulemuslikkuse hindamise asutuse sekretariaadi töötajatega seotud vajalikke halduskulusid. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriik 7 „Euroopa avalik haldus“ põhines töötajate arvu stabiilsuse põhimõttel ning ametnike ja koosseisuväliste töötajate täiendavate ametikohtade rahastamiseks varu ei ole. Komisjon saab selle algatuse jaoks vajalikud ametnikud komisjonisisese ümberpaigutuse teel. Siiski tuleks vajalike lisatöötajate jaoks luua Euroopa ühendamise rahastu raames uus eelarverida, et rahastada neid väljaspool töötajate arvu stabiilsuse põhimõtte piire.

Komisjon püüab sõlmida kokkulepped Eurocontroli ja EASAg, et koostada kava töötajate korrapäraseks lähetamiseks sekretariaati. Lisaks püüab komisjon Eurocontroliga kokku leppida asjakohase korra vajaliku teabe edastamiseks.“

